N°. 35 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 10 Februarij.

BEKENDMAKING.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *NOORD-BRABAND*, brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat de Commissie, benoemd bij dispositie van het Departement van Oorlog, de dato 11 Januarij jl. n°. 1, voor het aankoopen van Remont-Paarden voor de korpsen kavalerij, zich den *12. dezer te 's Hertogenbosch* zal vereenigen, ten einde met hare werkzaamheden in deze provincie een aanvang te nemen, en te trachten aldaar eenige Paarden, voor de dienst geschikt, en die den ouderdom van 4 tot 6 Jaren bereikt hebben, van de eigenaren zelven aan te koopen. Wordende de Besturen der Steden en Gemeenten in deze Provincie, in welke gezegde Commissie zich, ten voorschreven einde, denkt te begeven, en die door dezelve bij tijds van hare aankomst zullen worden geïnformeerd, bij deze uitgenoodigd, aan gezegde Commissie de noodige hulp en Bijstand te doen ondervinden, ten einde haar, zoo veel mogelijk, in den aankoop der Paarden bevorderlijk te zijn.

's Bosch, den 8. Februarij 1838.

De Gouverneur voornoemd,
Bon. VAN DEN BOGAERDE

Frankrijk.

Parijs, den 5den Februarij.

De verdere discussie in de kamer van afgevaardigden over den ijzeren spoorweg van Straatsburg naar Basel heeft weinig van belang opgeleverd. Geen der leden heeft den heer *Jaubert* op het ruime veld zijner beschouwingen gevolgd, terwijl de overige gemaakte aanmerkingen slechts bijzonderheden van den weg betroffen. Het ontwerp werd vervolgens met 201 tegen 21 stemmen aangenomen. Bij hetzelve wordt het aanbod door de heeren *N. Koechlin* en broeders gedaan, om op hunne kosten en voor hunne risico den gezegden weg aan te leggen, aangenomen; zullende de nadere bepalingen bij koninklijke besluiten worden kenbaar gemaakt.

Door den minister van koophandel werd in den loop der discussie aangekondigd, dat hij eerstdaags aan de kamer een ontwerp zou aanbieden, bevattende de geheele reeks van spoorwegen, die tot het stelsel der groote gemeenschapslijnen behooren, met bijvoeging, dat het bestuur zich voorstelde den aanleg geheel aan den staat voor te behouden. Deze aanstaande wet op de spoorwegen zal alzoo, wanneer zij aangenomen wordt, door de sommen die daarmede gemoeid zijn, de belangrijkste wet van materieel belang zijn, welke nog door de fransche kamers behandeld is.

Na de aanneming van het ontwerp voor den spoorweg van Straatsburg naar Bazel heeft de kamer van afgevaardigden zich gisteren nogmaals, nu in openbare zitting namelijk, bezig gehouden met de vraag of de leden al of niet een kostuum zullen dragen, eene zaak waaraan door de achtbare vergadering een gewigt wordt gehecht alsof het eene staatswet van aanbelang betrof. Door den heer *Salverte* werd het dragen van elk onderscheidend teeken met levendigheid bestreden. De rapporteur van de commissie, die het voorstel van den heer [illegible] gehad heeft, de heer *Lamartine*, herhaalde, dat de commissie zich niet hebbende kunnen verstaan over den officielen rok, zich tegen het dragen van eenig onderscheidingsteeken had verklaard. Aan den anderen kant werd door den heer *Bastide*, bij wijze van amendement, een voorstel gedaan, om het voormalig costuum: een blaauwe rok, met fluweelen in 't zilver geborduurde kraag en opslagen, weder aan te nemen, en dit voorstel nu werd met 155 stemmen, slechts twee meer dan de vereischte meerderheid, aangenomen. De zaak was hiermede echter nog niet afgeloopen, want nu kwam een ander lid, de heer *Mangin*, met een voorstel voor den dag, om het kostuum verpligtend te maken, zelfs bij de gewone zittingen. Over dit voorstel heeft de kamer in eene nieuwe zitting heden beraadslaagd; hetzelve vond echter geen bijval; een ander daarop gedaan voorstel, dat geen lid deel van eene deputatie mogt uitmaken zoo hij het kostuum niet aan had, werd, na eene onstuimige woordenwisseling, insgelijks, doch slechts bij eene meerderheid van 48 stemmen, bij geheime stemming, verworpen.

— De kamer der pairs heeft heden over het onlangs bij haar ingekomen ontwerp betrekkelijk de krankzinnigen beraadslaagd.

— In de bureaux van de kamer der gedeputeerden zijn thans aanhangig twee voorstellen door leden derzelve gedaan; het eene, van den heer *Jollivet*, strekt om een reductie op de inkomende regten van de suiker te bepalen; bij het tweede, van den kolonel *Garraube*, wordt voorgesteld, om aan de weduwe van den kolonel *Combes*, onder den titel van nationaal erkentenisblijk, een jaargeld van 3000 fr. toe te leggen. Vele der bureaux hebben gemeend, dat deze voorstellen niet in de kamer gelezen zouden moeten worden.

— De *Moniteur* behelst een rapport van den minister aan den Koning over de organisatie van den staatsraad. In afwachting dat deswege een wetsontwerp aan de kamers zal kunnen aangeboden worden, heeft de minister gemeend eene koninklijke ordonnantie voor te stellen, welke ordonnantie daarop insgelijks volgt; bij dezelve wordt bij de bestaande afdeelingen van den staatsraad een comite voor openbare werken, landbouw en koophandel gevoegd.

— Het ontwerp waaraan thans op het ministerie van de binnenlandsche zaken gearbeid wordt, betreffende den letterkundigen eigendom, is, naar men zegt, bijna gereed en zal eerstdags worden aangeboden.

— De russische gezant in deze hoofdstad heeft een aantal werklieden in dienst genomen, die naar St. Petersburg moeten vertrekken om er aan den weder-[illegible]

Te Toulouse is dezer dagen een nieuw dagblad, de belangen der legitimistische partij toegedaan, in 't licht verschenen.

— Gisteren avond was het gerucht hier verspreid, dat er geheime agenten naar de spaansche kusten waren gezonden, waar een korps aanhangers van don *Carlos* werd georganiseerd.

— De bijzondere tijdingen, heden van de spaansche grenzen ontvangen, bevestigen hetgeen gisteren door de telegraphische berigten kortelijk werd medegedeeld. Uit Bayonne schrijft men van den 4den dezer:

„Een belangrijk gevecht is den 30sten Januarij voorgevallen in de omstreken van Balmaceda tusschen de troepen van den generaal *Espartero*, derwaarts opgetrokken om de plaats ter hulp te komen, en het karlistisch leger. De christinos den karlisten, welke tegen zeer sterke stellingen aanleunden, in het front aangevallen hebbende, werden na drie herhaalde aanvallen teruggeslagen; zij waren genoodzaakt af te trekken, na aanmerkelijke verliezen te hebben geleden. Maar *Espartero*, ontwaard hebbende, dat de linkerzijde der karlisten zeer zwak was, liet deze in 't bijzonder aantasten en dreef haar tot op omtrent twee uren van Balmaceda terug. Hij hield vervolgens op twee uren afstands halt, alvorens in de stad te komen; zijn oogmerk is om er een aanmerkelijk konvooi van levensmiddelen binnen te brengen. Het verlies aan de beide zijden is op dezen dag zeer aanmerkelijk geweest; de christinos hebben ongeveer 150 dooden en 300 gekwetsten gehad; de karlisten, achter verschansingen bedekt, leden een verlies van 40 gesneuvelden en 120 gekwetsten. Onder het getal der gebleevenen van de laatstgenoemde partij behoort de [illegible] *van Bovedal*."

Uit dit meer uitvoerig berigt blijkt alzoo, dat zoo de karlisten het beleg van Balmaceda tijdelijk hebben moeten opgeven, zulks niet is geweest dan ten koste van een aanmerkelijk verlies van de zijde hunner tegenpartij. Van een anderen kant wordt ook thans door de bijzondere berigten vermeld, dat de karlisten in Navarre de vallei van Ulzama en van de Ribera hebben moeten ontruimen.

De afdeeling van *Basilio Garcia* wordt gezegd thans in de gebergten van Toledo om te zwerven, waar de troepen der koningin dezelve zochten te bereiken.

— In het hoofdkwartier van don *Carlos* is onlangs zekere baron *de Waltz* aangekomen, van wien het gerucht was uitgegaan, dat hij een pruissisch agent was. Deze persoon moet [illegible]

in dienst zijn van de hertogin *van Beira*, die zelve het voornemen hebben zou, om tegen het voorjaar in de baskische provincien te komen, ten einde haar huwelijk met don *Carlos* te vieren.

— Uit Madrid heeft men heden geene latere tijdingen ontvangen.

— Ofschoon het ontvangen londensch fondsen-merk lager was, was de koers der binnenlandsche fondsen heden ter beurze tot rijzing geneigd. Er werd evenwel geen staatkundig gerucht verspreid, waardoor zich die strekking verklaren liet. Men denkt dat de speculanten meer gerust gesteld worden, nu zij zien dat er van het voorstel der heeren *Fould* en *Gouin* tot reductie der 5 pCt. renten niet schijnt te komen. Ook de industriele aandeelen waren heden gezocht. De notering was heden (7. *Januarij*) 5 pCt. 109,95, 3 pCt. 79,85; Nap. r. 99; Sp. Ardoin 19⅞; Portugal 17¾; Rom. L. 101½.

Duitschland.

FRANKFORT, den 6den Februarij.

Naar men verzekert is de generaal graaf *Woronzoff*, gouverneur van Bessarabie, bestemd om namens Zijne Majesteit keizer *Nikolaas* als buitengewoon gezant, de aanstaande krooning van H. M. de koningin van Engeland bij te wonen.

— Het gerucht, dat degenen, welke in Hanover den huldigingseed niet onvoorwaardelijk hebben afgelegd, niet zouden worden toegelaten als kiezers, of dat de verkiezing van dezoodanigen door de regering als niet geldig zou worden beschouwd, is tot dusverre niet bevestigd. Naar men meldt, zou in twee kiesdistrikten der stad Hanover tegen de geheele verkiezing, als eene onwettige handeling, geprotesteerd zijn.

De koning van Hanover zou, naar verzekerd wordt, het protest van de regering van Stade tegen zijn patent als niet geschied willen beschouwen, en den onderteekenaars bereid zijn vergiffenis te schenken.

— Te Weenen heeft den laatsten Januarij in het tuchthuis aldaar, waarin omstreeks 5000 misdadigers hunne gevangenisstraf boeten, een ernstig oproer plaats gehad, tot welks demping eene aanzienlijke militaire magt heeft moeten medewerken. De raddraaijers zijn midden in het quarré, door de troepen, welke hunne ge[illegible] hadden, gevormd, dadelijk op de binnenplaats van het gevangenhuis, met stokslagen [illegible].

— Men heeft te Weenen het berigt ontvangen dat te Krakau is overleden de bevelhebber der aldaar verzamelde militaire magt der drie beschermende mogendheden, de Oostenrijksche generaal *Kaufmann*, die, naar gezegd wordt, zich de achting en de genegenheid der bewoners van den vrijen staat in hooge mate had weten te verwerven.

Er wordt een drukke wisseling van koeriers onderhouden tusschen de hoven van Weenen, Rome en Parijs, waarschijnlijk wegens de Keulsche aangelegenheid.

— Te Weenen waren den 1sten Februarij genoteerd: 5 pCt. Met. 106¾; 4 pCt. 101¼; 3 pCt. Met. 80; Bankactien 1430½.

Nederlanden.

BREDA, den 9den Februarij.

Ingevolge den door het stedelijk bestuur van Amsterdam te kennen gegeven wensch, dat er maatregelen mogten worden genomen om het verblijf der bedelaars in de koloniale bedelaars-gestichten der Maatschappij van Weldadigheid minder lang dan op den thans bestaanden voet plaats heeft, te doen voortduren, is door Z. M. bij besluit van den 20sten Januarij bepaald dat de artikelen 23 en 24 van Hoogstdeszelfs besluit van den 17den Aug. 1827, n°. 123, buiten effect gesteld worden; — dat de voordragt welke de permanente commissie der maatschappij van weldadigheid, volgens de tusschen die instelling en het departement van binnenlandsche zaken aangegane overeenkomsten, jaarlijks aan dat departement inzendt, tot het ontslaan van de naar aanleiding dier overeenkomsten in de bedelaarsgestichten aanwezige personen, welke daartoe in aanmerking komen, voortaan zal bevatten alle in de gestichten opgenomen voorwerpen, om het even of zij zich ten gevolge van bedelarij, of van hunne eigen daartoe gedane vrijwillige aangifte, in de bedoelde gestichten bevinden, en zonder onderscheiding of zij valide of invalide zijn, wanneer zij in de volgende omstandigheden verkeeren, als, 1°. Die zich voor de *eerste maal* in de gestichten bevinden: — na een jaar in dezelve verbleven te zijn, wanneer zij alsdan eene som van *vijf en twintig gulden*, of na twee jaren verblijf, wanneer zij dan eene som van *twaalf gulden vijftig cents*, wegens oververdiensten ter hunner beschikking hebben, en na drie jaren verblijf, om het even of zij alsdan al dan niet oververdiensten hebben; 2°. Die zich voor de *tweede maal* in de gestichten bevinden: — na twee jaren in dezelve verbleven te zijn, wanneer zij alsdan *vijf en twintig gulden*, of na drie jaren verblijf, wanneer zij dan eene som van *twaalf gulden vijftig cents* wegens oververdiensten te hunner beschikking hebben, en na vier jaren verblijf om het even of zij alsdan al dan niet oververdiensten hebben; 3°. Die zich voor de *derde of meerdere malen* in de gestichten bevinden: — na drie jaren in dezelve verbleven te zijn, wanneer zij eene som van *vijf en twintig gulden*, of na vier jaren wanneer zij dan eene som van *twaalf gulden vijftig cents* wegens oververdiensten ter hunner beschikking hebben, en na vijf jaren verblijf, om het even of zij alsdan al dan niet oververdiensten hebben; — dat ten aanzien der alzoo in de voordragt vervatte personen, die zelven niet verlangen ontslagen te worden, die zich in de gestichten slecht hebben gedragen, die met schulden bij de Maatschappij van weldadigheid bezwaard zijn, of bij het erlangen van ontslag [illegible] reisgeld hebben, om de plaats hunner bestemming te kunnen bereiken, en die ongeschikt zijn om, in de gewone maatschappij terug gekeerd, hun levens onderhoud te verdienen, zullen deze verschillende omstandigheden op de voordragt worden vermeld, met bijvoeging ten opzigte dergenen wier schulden zijn veroorzaakt door omstandigheden, welke hun, in verband tot derzelver bijzonderen toestand, blijkerwijze niet tot verwijt kunnen verstrekken, van alle zoodanige bijzonderheden als tot opheldering daarvan kunnen dienen; op welke voordragt, door het departement van binnenlandsche zaken zal worden beschikt overeenkomstig de volgende beginselen: Degenen die zelven niet verlangen ontslagen te worden, zullen, wanneer de belanghebbende gemeente-besturen, des gevraagd, op hun ontslag prijs stellen, kunnen ontslagen worden, doch *alleen in geval die besturen op eene overtuigende wijze doen blijken, dat zij den te ontslanen personen, dadelijk een toereikend middel van bestaan niet slechts kunnen maar met de daad zullen verschaffen*, zoo dat deze zich niet weder aan bedelarij behoeven schuldig te maken; van degenen die zich in de gestichten slecht hebben gedragen, zal het ontslag gedurende een jaar, worden uitgesteld, en zulks telken jare, tot zoo lang hun gedrag en arbeidzaamheid voldoenden grond geven voor het vooruitzigt, dat zij, in de gewone maatschappij teruggekeerd, zich niet weder aan bedelarij zullen overgeven; — Zij die met schulden bij de Maatschappij van Weldadigheid zijn bezwaard, welke door [illegible] worden [illegible] en reisgeld behoeven, zullen slechts kunnen worden ontslagen voor zooverre die schulden worden aangezuiverd en in het reisgeld wordt voorzien; — Van degenen die door bijzondere doch voorbijgaande omstandigheden *tijdelijk* ongeschikt zijn, om, in de gewone maatschappij teruggekeerd, in derzelver behoeften te voorzien, zal het ontslag worden uitgesteld tot dat die omstandigheden zullen hebben opgehouden te bestaan; — Ten aanzien derzulken echter die meer blijvend ongeschikt zijn om in de gewone maatschappij in hunne behoefte te voorzien zullen, vermits het niet met het doel der bedelaars-gestichten strookt dezelven daarin voortdurend te doen verblijven, door de zorg der plaatselijke besturen van derzelver onderstands-domicilie de vereischte maatregelen worden genomen, op den dag dat zij ontslagen zijnde, even als alle gewone behoeftigen door de betrokken armen-administratien of besturen van godshuizen worden verzorgd. — Voorts is bij het genoemde besluit bepaald dat, behalve ten gevolge der bovenbedoelde jaarlijksche voordragt, door het departement van Binnenlandsche zaken, tusschentijds, geene andere in de bedelaarsgestichten verblijvende personen, zullen kunnen worden ontslagen, dan *a. voor zoo veel de ter zake van bedelarij opgenomene personen betreft*, [illegible] het overtuigend blijkt, dat zij dadelijk bij het erlangen van ontslag een toereikend middel van bestaan in de gewone maatschappij zullen vinden, of die in andere daarmede gelijkstaande zeer buitengewone omstandigheden verkeeren; en *b. voor zoo veel aangaat degenen die zonder gebedeld te hebben zich vrijwillig ter plaatsing in de bedelaarsgestichten hebben aangemeld* [illegible] van [illegible] besluit [illegible]. — De Minister van Binnenlandsche zaken zal [illegible] vaststellen of de eerstgenoemde bepalingen van het besluit op eenmaal dan wel achtervolgens zullen worden ten uitvoer gelegd; zullende uiterlijk in 1840 de voordragt tot ontslag overeenkomstig het hierbij voorgeschrevene moeten worden opgemaakt.

— Volgens berigt uit Keulen, stond de Rijn aan de peilschaal aldaar, den 6den Februarij, des morgens ten acht ure, op 13 voet 3 duim (4,16 el), zoodat de rivier sedert het laatste etmaal 2 voet 9 duim (0,86 el), en sedert den 2den dezer maand 6 voet 4 duim (1,98 el) gerezen was. Den 5den kwam te Keulen zeer veel drijfijs

voorbij, en heerschte aldaar een sterke vorst. Die vorst bleef den 6den des morgens nog aanhouden. Het ijs was reeds den 4den tot 2 ¼ uur beneden Keulen aangevoerd. Uit onderscheidene omstandigheden, zoo als bijvoorbeeld, dat terwijl de Rijn in de genoemde vier dagen te Keulen aanmerkelijk is gewassen, terwijl die rivier daarentegen te Emmerik van den 2den tot den 5den staande is gebleven, en den 6den, als wanneer zij aldaar op 3,77 el stond, zelfs 2 duim was gevallen, laat zich opmaken, dat de natuurlijke afloop van het water van beneden Keulen tot aan Emmerik, door het ijs zeer belemmerd wordt.

Ook op onze Nederlandsche boven-rivieren bleef het water, volgens de laatste berigten, nog vallende. De was te Keulen was, naar het oordeel van deskundigen, ook daarom voor ons tot nu toe niet verontrustend. Overigens ontvangt men van alle onze voorname rivierakken de tijding, dat in de gesteldheid van het ijs zich nergens verandering had geopenbaard; en de waterkeeringen zich in goeden staat bevinden. — De waterstand van sommige onzer rivieren was als volgt: De Waal stond, den 7den des morgens, te Hulhuizen, op 3,50 el, in het laatste etmaal gevallen 3 duim. In het Kanaal te Pannerden, den 7den des morgens, 3,27 el, gevallen 4 duim; de Waal te Thiel, den 6den, 3,97 el, gevallen 2 duim; te Bommel, den 6den, 0,86 el, gevallen 5 duim. De Nederrijn te Arnhem, den 7den, 2,92 el, gevallen 8 duim. De Merwe te Gorinchem, in den namiddag van den 6den, 1,40 el, 5 duim gevallen; te Dordrecht, in den namiddag van den 6den 0,72 el, 13 duim gewassen. De Maas te Brielle, in den namiddag van den 6den, 0,29 el, 16 duim gewassen. De Lek, te Schoonhoven, den 6den 1,86 el, 8 duim gevallen; te Krimpen den 6den 3,77 el onder het noodpeil, 5 duim gevallen, te Vreeswijk, in den namiddag van den 7den, 2,90 el, in het laatste etmaal 4 duim gevallen. De IJssel te Deventer, den 6den, 3,28 el, 4 duim gevallen; aan het Katerveer, den 7den, 1,50 el, 3 duim gevallen; te Kampen den 6den, 0,81 el, 1 duim gewassen. De Bovenmaas te Grave, den 7den, 0,88 el, 10 duim gevallen.

— Z. M. heeft den heer vice-admiraal *J. van der Velden*, lid van het hoog militair geregtshof te Utrecht, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd.

— Men verneemt dat het detachement krijgsvolk, hetwelk van hier naar de westkust van Afrika zal worden gezonden, onder bevel van een kapitein zal staan.

— In den nacht van Maandag op Dingsdag, is aan het oosteinde van Sliedrecht, te midden van eene buurt huizen, in eene der woningen brand ontstaan, en dezelve tot den grond toe afgebrand, doch de aan weerskanten staande huizen zijn, door de ijverige aangewende pogingen, begunstigd door stil weder, behouden gebleven.

— Gisteren middag viel op de Heerengracht te Amsterdam een kind van omstreeks acht jaren, door een bijt in het water, en zou zeker zijn dood in hetzelve gevonden hebben, zoo niet een ecuyer van den heer Blinkman, met name *Lambert Lelman*, in tijds ware toegesneld, en het kind bij de beenen van onder het ijs hadde gegrepen.

— Door den ijver der policie te Amsterdam is aldaar een misdadiger ontdekt en gearresteerd, die bevorens in het tuchthuis te Leeuwarden geconfineerd was geweest, na dien tijd onderscheidene belangrijke diefstallen gepleegd en weinige weken geleden uit de gevangenis te Kampen was ontvlugt.

— Men schrijft uit Amsterdam dat eene te Diemerbrug plaats gehad hebbende harddraverij op het ijs, met narresleden in goede orde was afgeloopen. Acht paarden hebben naar den prijs geloopen, bestaande in eene fraai met zilver gemonteerde zweep, welke prijs behaald is door het zwart langstaart paard van den heer *Hartog*, bereden door den pikeur *Kiviet*, en de premie, zijnde een ..., door het kortstaart paard *Tjanneke*, toebehoorende aan den heer *A. van der Hoop*, bereden door den pikeur *A. Houtman*.

— Laatstleden Zaturdag heeft te Leek, in de provincie Groningen, mede een wedloop van paarden en narresleden plaats gehad. Veertien paarden dongen naar den prijs, welke aan het paard genoemd het *Vlekje*, toebehoorende aan *T. Koning*, te Groningen, te beurt viel.

— Uit Middelburg schrijft men van laatstleden Maandag:

„ Als eene bijzonderheid van dezen winter kan nog gemeld worden, dat op Zaturdag den 29sten Januarij ll., twee personen van Wolfaartsdijk regelregt in de rigting van den lantaarn, bij den mond der haven dezer stad, te voet over het ijs zijn gekomen, een afstand ten minste driemaal wijder dan die over het Sloe.

„ Ook wordt uit Goes gemeld, als eene in de tegenwoordige koude merkwaardige bijzonderheid, dat op den 28sten Januarij ll. bij *N. Verhage*, op het Wilhelmina-Dorp, eene *hen* acht kuikens heeft uitgebroed, welke tot nog toe allen in leven zijn, hebbende de hen tot den 10den dier maand in de open lucht gebroed, doch is na dien tijd, uit hoofde der toenemende vorst, in een vertrek geplaatst, waarin echter iederen nacht de vorst doordrong."

— Uit Aberdeen meldt men, dat aldaar op het laatst van Januarij een schrikkelijke storm gewoed had. Waarschijnlijk is het hout en de scheepswrakken die dezer dagen op onze zeekusten zijn aangespoeld, afkomstig van in dien storm vergane schepen. Onder de genoemde aangespoelde scheepswrakken bevonden er zich twee die van Nederlandsch maaksel waren.

— Uit de laatste handelingen in het Parlement blijkt, dat de Engelsche regering thans van het ontwerp zwanger gaat, om een octrooi tot het aanleggen van kolonien op Nieuw-Zeeland te verleenen.

Het hof van 's Hage, 3de civiele kamer, heeft, bij arrest van den 2den Februarij jl., uitspraak gedaan in de zaak hangende tusschen den heer *H. van den Voort*, grondeigenaar te Boxtel, tegen den heer *G. Bogaert*, eigenaar der heerlijkheid Boxtel en Liempde.

De regtbank van 's Hertogenbosch had reeds bij haar vonnis van den 3den Mei 1836, — zonder regard te slaan op het aangeboden bewijsmiddel door getuigen, dat de voormalige heeren van Boxtel ten allen tijde het jagtregt ook op gronden aan particulieren toebehoorende hadden uitgeoefend, — verklaard: „dat het „regt van jagt door den eigenaar van de heerlijkheid Boxtel, „destijds gedaagde, werd geusurpeerd, strijdig met de eigendoms„regten van den eischer en strijdig met de wettige verordenin„gen op het stuk der jagt, en, op grond van dien, den ge„daagde gekondemneerd om aan den eischer het volkomen en „uitsluitend genot van zijn eigendoms-regt te laten, en om bin„nen tweemaal vier en twintig uren de afpalingen te doen ruimen."

De eigenaar der heerlijkheid Boxtel was van dat vonnis gekomen in appel, en werd bij *interlocutoir* arrest geadmitteerd, om door getuigen te bewijzen, „dat de heeren der heerlijkheid Boxtel „vóór 1794, gedurende den tijd van meer dan *dertig jaren*, *aan„houdend*, *ongestoord* en *zonder iemands tegenzeggen*, hadden uit„geoefend het regt van jagt op de landen van particulieren in „die heerlijkheid gelegen en daaraan tot in 1794 of later in *de „wettige* possessie waren geweest."

Na de gehouden getuigen-verhooren, heeft het hof eindelijk *definitivelijk* uitspraak gedaan, en is het vonnis der regtbank van 's Bosch bevestigd, voornamelijk op deze gronden: „Dat het uit „het getuigen-verhoor niet is kennelijk geworden, dat iemand ter „zake van inbreuk op het regt der jagt, binnen Boxtel, immer „van wege den heer, is aangehouden, beboet of vervolgd; dat „tevens het getuigen-verhoor noch *in abstracto* noch *in concreto* „voldoende bewijs heeft opgeleverd, dat de heeren van Boxtel „vóór 1794, gedurende meer dan *dertig* jaren *ongestoord* in de „*wettige* possessie van het jagtregt geweest zijn, en eindelijk, „dat dit evenmin blijkt uit de stukken door den eigenaar der „heerlijkheid Boxtel geproduceerd."

Wij vleijen ons, binnen weinige dagen in de gelegenheid te worden gesteld, om van deze voor de provincie Noord-Braband hoogstbelangrijke zaak, een meer uitvoerig verslag te kunnen geven.

De belgische kamer van vertegenwoordigers heeft den 6den dezer hare zittingen hervat, en zich met het ontwerp nopens de in het tarief der in- en uitgaande regten te brengen wijzigingen bezig gehouden. Sommige amendementen die vroeger omtrent eenige artikelen van hetzelve waren voorgesteld, — en wel dat van de heeren *Demonceau* c. s. tot bepaling van het regt op de ruwe en ongeverwde linnengarens op 48 fr. de 100 kilos en op de gebleekte of geverwde garens op 64 fr., dat op de linnenstoffen niet speciaal op het tarief genoemd op 200 fr. en eindelijk op de coatings, alpagas, enz. op 150 franken — werden, op voorstel van den minister van binnenlandsche zaken, die in den tusschentijd der schorsing van de zittingen der kamers, het gevoelen der belgische kamers van koophandel deswege had ingewonnen, gewijzigd aangenomen, en de regten daarop in dezer voege verminderd: fr. 45, 60, 180 en 125. — Voorts werd overgegaan tot de beraadslagingen over het artikel glaswerk, waaromtrent door de heeren *Coghen* en *Gendebien* amendementen werden voorgesteld, als 1° om de regten van het spiegelglas van 6 op 12 pct. te brengen, en 2° om het gekleurde of vergulde glaswerk in de categorie van geslepen glaswerk te brengen; welke amendementen echter verworpen zijn geworden.

In de zitting van eergisteren werd door den minister van de buitenlandsche zaken een buitengewoon krediet aangevraagd, be-

stemd om de kosten te dekken eener bijzondere zending naar Konstantinopel, waartoe niet minder dan 200,000 franken vereischt werden. Het ontwerp daartoe gen aan eene bijzondere commissie ter onderzoeking gezonden worden. — In dezelfde zitting werd door den heer *Zoude* rapport uitgebragt namens de commissie van de nijverheid omtrent het vraagstuk van de linnens. De commissie meende den vrijen uitvoer te moeten voorslaan, en voor den invoer te bepalen een regt van 25 fr. op de ruwe, en van 30 fr. op de blanke linnengarens; voorts een regt van 20 fr. op de 100 kilogr. voor den uitvoer van het onbereide vlas. Op voorstel van den minister zullen de conclusien van het rapport de bepalingen van een nieuw wetsontwerp uitmaken.

Daarna is de beraadslaging over het tarief der in- en uitgaande regten weder voortgezet en vervolgens, na de verwerping van eenige nog weder voorgestelde amendementen, het ontwerp daartoe betrekkelijk met 36 tegen 21 stemmen aangenomen.

— De directeurs der belgische spoorwegen, de ingenieurs *Simons* en *de Ridder*, hebben, volgens den brusselschen *Independant*, hun ontslag uit die betrekking genomen, ten gevolge van benoemingen en maatregelen door de belgische bewindslieden opzigtens de spoorwegen onlangs genomen, en die niet met de inzigten dier heeren strookten. De belgische bladen bijna geen uitgezonderd, beklagen zich zeer over den minister *Nothomb*, als door zijne wijze van handelen aanleiding tot de verwijdering dier bekwame ingenieurs gegeven hebbende.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (8 febr.) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 105¼, Sp. 18⅞, ⅞ 3/16; Diff. 6; Nap. r. 93½; B. Tav. 58⅞; Sic. 90¾; Rom. L. 101⅛; dit. Cert. te Antw. 99⅝; Braz. 74½. — Wissel op Amst. en Rott. pap. par.

Te Londen waren den 6den dezer genoteerd: gec. 91⅝, ¾; Ned. W. S. 2½ pCt. 52⅞; 5 pCt. 101½; Sp. Ard. 18¾, ¼; Pass. 4⅝; Diff. 7,6⅝; Port. 5 pCt. 27¼, ½, ¼; id. 3 pCt. 17½, 18, 17⅝, ¾; Braz. 74⅜, ⅛.

TERUGGANG.

Men klaagt, dat vele Duitsche dagbladen aan eene bijzondere censuur worden onderworpen in het koningrijk Beijeren; en de reden schrijft men daaraan toe dat sommige maatregelen van het bestuur aldaar gegispt worden, tot groote ergernis des bewinds. Het laat zich zeer goed begrijpen, dat Beijeren, hetwelk op alle wijzen eene terugwaartsche beweging maakt, en de bevolking, in plaats van meer verlicht, minder verlicht schijnt te willen maken, alle belemmering in dat werk lastig valt; maar de groote vraag is hier niet, of Beijeren daarin naar regt te werk gaat: maar of het staatkundig wel en goed handelt. Wie met bedaardheid de handelingen der regering aldaar gadeslaat moet vragen: welken weldadigen invloed op de zedelijkheid die oprigting of begunstiging van die in aantal steeds toenemende kloosters heeft uitgerigt? Als men de lijsten der geboorten nalees, en dan ziet hoe rijk Munich, de hoofdstad des koningrijks, is in onwettige kinderen, en in vergelijking arm in wettig kroost; hoe de bevoordeeling van instellingen eener staatsordening van verloopene eeuwen, de toenmaals nuttige maar later overbodig geworden kloosters, geenen merkbaar weldadigen invloed op eene wezenlijke in handel en wandel blijkbaar wordende godsdienstigheid heeft uitgeoefend; wanneer een terugkeer van oude misbruiken, de gezel eener terugreeping van oude namen en inrigtingen, geene verbetering van een inyretend kwaad kan doen hopen; maar verlichting van geest en hart, die zoo naauw aan echten godsdienstzin verknocht is, noch aangekweekt noch aangemoedigd wordt; — is het dan te verwonderen dat de handelingen van het Beijersch bewind ernstig, ook door Duitschers, worden afgekeurd? — In Beijeren sluit men de ooren om het goede te hooren, en de afmaningen van verkeerdheden op te vangen, door de opgelegde censuur. Wanneer, — zooals zulks het eenig doel van elke weldenkende regering wezen moet, — het geluk der ingezetenen des lands het edel doel van aller streven wezen zal, dan mogen de Beijerschen, met hunner naar allen teruggang den weg zoekende of baanende regering, de geschiedenis der laatste eeuw vooral betrachten, en zich dan afvragen: waren de volken toen gelukkig? het antwoord zal beschamend wezen. — Gelijk die handelwijze in het godsdienstige in Zuid-Duitschland beproefd en doorgezet wordt, ondanks de verlichting dezer eeuw, grijpt hetzelfde in Noord-Duitschland in het staatkundige plaats. Ook daar is teruggang aan de orde van den dag, verzaking van regt, willekeurige gezagsuitoefening, censuur van alle bladen, die niet eenstemmig met de regering denken; en alleen vergund, wat lofspraak heeft voor elken staatkundigen maatregel. Zouden daar de landszaten gelukkig zijn, die zij tegen wil en dank door magtsontwikkeling teruggevoerd worden naar dien gulden tijd voor gepriviligieerden, die, nooit den last dragende dat alle landszaten burgers en gelijk voor de wet zijn, ja en amen zullen zeggen op elke staatsregeling, waarbij die privilegien hersteld worden; en in de uitbreiding van het gezag des vorsten nieuwe steun gegeven wordt, om al wat de in lessen van regeringskunst zoo rijke omwenteling van 1789 noodig en weldadig aan Europa heeft aangebragt, te doen vergeten en te bezwalken; omdat, even als alle groote staatsomkeeringen, deze geweldige omwenteling zoo veel schrikkelijks heeft gehad. Maar vergeet men dan, dat dit schrikkelijke en beklagenswaardige dier groote wereldgebeurtenis oneindig minder zoude geweest zijn, indien de regering des lands niet halsstarrig volhard hadde bij ingeslopene misbruiken; en zoude dezelve niet hebben kunnen afgeleid of verzacht zijn geworden, indien de wijsheid hadde voorgezeten in den raad des vorsten? Daarom spiegele men zich aan de geschiedenis en versmade niet hare lessen en raadgevingen.

UITDEELING VAN SOEP BROOD EN TURF,

in het *Vrouwtjeshuis* in de *Molenstraat*.

Op ZONDAG den 11den Februarij, des voormiddags ten 11 ure, zal er eene *Buitengewone Uitdeeling van Soep, Brood en Turf* plaats hebben, uit de gedeeltelijke opbrengst van het jongste Concert, door Heeren Kadetten der Koninklijke Militaire Akademie, ten voordeele der Bredasche armen gegeven.

Op MAANDAG den 12den de gewone, zijnde de NEGENDE UITDEELING.

Op DINGSDAG den 13den wederom een buitengewone TURF-UITDEELING, uit gedeeltelijke opbrengst van opgemeld Concert door Heeren Kadetten.

Op DONDERDAG den 15den, de gewone zijnde de TIENDE UITDEELING *van Soep, Brood en Turf*.

173ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

VIERDE KLASSE.

5de Trekking: N°. 1958, [illegible] N°. 13570, ieder een prijs van *f* 1000; N°. 4960 een prijs van 2500.

6de ——— N°. 2584, een prijs van *f* 1000; N°. 10048, een premie van *f* 2000.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (8 *Februarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53 3/8; dito 5 pCt. 101½; Kansb. *f* 22 11/16; Amort. Sijnd. 4½ pCt. 94¾, 13/16; dito 3½ pCt. 78¾; Handelm. 178¾, ⅞; O. I. 5 pCt. 99 13/16, ⅞; Sp. Ards. 18⅞; Colum. b. 19⅞, 15/16; Braz. 75¼, ⅛.

*** Men verlangt op het Kasteel te *Meeuwen*, Kanton *Heusden*, met April of Mei e. k. een zeer bekwaam TUINMAN, van middelbare jaren, de Moezerij, Broeijerij en Bloemerij wel verstaande, en in staat om dit uitgebreide Goed behoorlijk op en na te zien. 't Loon kan naar bekwaamheid geregeld worden, terwijl eene ruime en mooije Woning aan deze bediening verbonden is. — De man van middelbare jaren, gehuwd, zonder veel Kinderen en van de Protestantsche Godsdienst, zal in bijzondere aanmerking komen. — Men adressere zich bij den Heer VERMEULEN, van *Eethen* en *Meeuwen*, te *Waspik*.

*** IEMAND van goede Familie, en van goede Getuigschriften voorzien, genegen zijnde zich *alhier* met zaken te belasten voor een Kantoor in *Amsterdam*, gelieve zich met *franco*-brieven, onder Letter Z., te adresseren bij den Kantoor-Boekverkooper J. ELLERMAN, in de Beurssteeg, te *Amsterdam*.

BEKENDMAKING.

De Directeur der Bank van Leening te *Breda*, zal, op last der Commissie van Administratie derzelve Beleenbank, op Woensdag den 14. Maart aanstaande, aanvangende des morgens ten *tien* en des namiddags ten *twee* ure, aan het Lokaal der Bank, in het openbaar doen Verkoopen:

De VERSTANE PANDEN van de maanden *October*, *November* en *December* 1836. Zijnde de Goederen daags te voren, te rekenen op dezelfde uren, aldaar te zien zijn.

Men zal de Verkoopbaar vervallen Panden kunnen lossen of daarvan de Interessen aanzuiveren, vóór of uiterlijk op Dingsdag den 6. Maart te voren.

BREDA, den 9. Februarij 1838.

De Directeur,
J. D. M. SNOECK.

DE NEDERLANDER,
Postwagen-Onderneming.

NIEUWE DIENSTEN.

Op Donderdag den 15. dezer maand, en vervolgens dagelijks, zal de Dienst dezer Onderneming van Breda vertrekken des morgens ten 5 ure, 30 min., naar Gorinchem, Utrecht, Amsterdam, Arnhem, Zutphen, Gouda, Rotterdam, Leiden, 's Hage, enz., enz., ook eindelijk [illegible] Amersfoort, Nijkerk, Harderwijk, Elburg, Zwolle, Meppel, Assen, Groningen, enz., enz., *vice versa*.

De Ondernemers bevelen deze hunne nieuwe Diensten in de belangstelling van het geëerd Publiek, daar de Vrachtloonen zoo billijk mogelijk gesteld zijn, tegen vaste tarieven, die ook des winters geene verhoogingen ondergaan.

Het Kantoor dezer Onderneming te Breda is bij den Heer P. VAN DEN BROEK, in het *Hotel des Pays-Bas*.

Directeur den Heer P. VAN DEN BROEK.

UTRECHT, *De Ondernemers*,
1. Februarij 1838. J. v. BEUSEKOM EVZ en Co.

Te Breda bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.